

Knižnica
Juraja Fándlyho
v Trnave

Zriaďovateľ:

TT
SK TRNAVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

*Verejné knižnice
Trnavského samosprávneho kraja
v roku 2018*

Trnava 2019

ÚVOD

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave v rámci svojej funkcie regionálnej knižnice s krajskou pôsobnosťou spracovala výsledky činnosti verejných knižníc Trnavského samosprávneho kraja (ďalej „VK TTSK“) za rok 2018.

Prehľad výsledkov činnosti VK TTSK je spracovaný na základe podkladov, ktoré jednotlivé verejné knižnice poskytli príslušnému metodickému oddeleniu na základe ich žiadosti. Vzhľadom na zmenu metodiky vykazovania nebolo možné prehľad o činnosti verejných knižníc TTSK spracovať z ročných výkazov o činnosti knižnice za príslušný rok tak, ako to bolo v predchádzajúcich rokoch.

ZÁKLADNÉ UKAZOVATELE ČINNOSTI VEREJNÝCH KNIŽNÍC TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Počet obyvateľov TTSK v sídlach fungujúcich verejných knižníc: 489 897

Počet registrovaných verejných knižníc: 225, z toho 64 stagnujúcich

Zrušené knižnice: 1

1. SIEŤ KNIŽNÍC

V roku 2018 bolo súčasťou knižničného systému Trnavského samosprávneho kraja (TTSK) 225 verejných knižníc, z toho 161 fungujúcich a 64 stagnujúcich knižníc:

- 1 regionálna knižnica s krajskou pôsobnosťou (Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave),
- 3 regionálne (Galantská knižnica, Záhorská knižnica a Žitnoostrovská knižnica),
- 12 mestských (Leopoldov, Piešťany, Hlohovec, Vrbové, Šamorín, Veľký Meder, Sereď, Sládkovičovo, Skalica, Gbely, Šaštín-Stráže, Holíč),
- 9 obecných knižníc s profesionálnym zamestnancom,
- 200 obecných knižníc s neprofesionálnym zamestnancom (z toho 136 fungujúcich a 64 stagnujúcich obecných knižníc s neprofesionálnym zamestnancom),
- 1 zrušená knižnica.

Tabuľka č. 1: Sieť verejných knižníc v TTSK

Okres	Spolu	Fungujúce	Stagnujúce	Zrušené	Regionálna krajská knižnica	Regionálne knižnice	Mestské knižnice	Obecné profesionalizované knižnice	Obecné neprofesionalizované knižnice
Dunajská Streda	65	33	32	--	--	1	2	4	58
Galanta	27	25	2	--	--	1	2	2	22
Hlohovec	19	13	6	1	--	--	2	--	17
Piešťany	23	20	3	--	--	--	2	--	21
Senica	28	19	9	--	--	1	1	2	24
Skalica	21	17	4	--	--	--	3	--	18
Trnava	42	34	8	--	1	--	--	1	40
TTSK	225	161	64	1	1	3	12	9	200

Počet verejných knižníc v TTSK sa v roku 2018 znížil o jednu knižnicu (Obecná knižnica Dolné Zelenice), ktorá zrušila svoju pôsobnosť po trojročnej stagnácii. V posledných rokoch evidujeme narastajúci trend preradovania funkčných obecných knižníc do stagnácie. V roku 2018 sa preradilo do stagnácie 8 knižníc (Gabčíkovo, Blatná na Ostrove, Jalšové, Čáry, Buková, Naháč, Špačince, Zeleneč). Avšak niektoré obecné knižnice, ako napríklad Obecná knižnica Špačince a Obecná knižnica Zeleneč, stagnujú z dôvodu komplexnej rekonštrukcie knižnice, takže je predpoklad, že v roku 2019 opäť sprístupnia svoje služby pre používateľov. V roku 2018 svoju činnosť po stagnácii obnovili 4 obecné knižnice (Hubina, Sokolovce, Dlhá, Šúrovce).

2. KNIŽNIČNÝ FOND

Údaje o knižničnom fonde VK TTSK sú uvádzané len za fungujúce verejné knižnice

Knižničný fond VK TTSK tvorilo spolu 1 717 936 knižničných jednotiek (ďalej kn. j.), čo je o 40 456 kn. j. menej ako v roku 2017. Keďže údaje sú uvádzané len za fungujúce knižnice, celkový počet kn. j. je logicky ovplyvnený aj počtom fungujúcich a stagnujúcich knižníc, ktorých počet sa každoročne mení. Pokles knižničného fondu ovplyvnilo aj zrušenie jednej obecnej knižnice a tiež skutočnosť, že väčšina obecných knižníc nevykonáva vyradovanie knižničných jednotiek pravidelne, previerku fondu vykonávajú väčšinou len počas revízie knižničného fondu.

Pokles knižničného fondu bol zaznamenaný v piatich okresoch (DS, GA, HC, SE a TT), pričom najvýraznejší bol v okrese Hlohovec a následne v okresoch Dunajská Streda a Trnava. Nárast knižničného fondu bol zaznamenaný v dvoch okresoch, a to v okresoch Piešťany a Skalica. (Tabuľka č. 2)

Z pohľadu jednotlivých sietí knižníc bol najvyšší pokles vykázaný v sieti obecných neprofesionalizovaných knižníc. Jediný nárast evidujeme v krajskej knižnici TTSK. (Tabuľka č. 3)

Tabuľka č. 2: Počet knižničných jednotiek podľa okresov v porovnaní s rokom 2017

Okres	2017	2018	Rozdiel
Dunajská Streda	380 385	365 421	-14 964
Galanta	316 107	314 674	-1 433
Hlohovec	131 260	110 182	-21 078
Piešťany	189 179	195 288	+6 109
Senica	199 103	197 049	-2 054
Skalica	121 608	129 020	+7 412
Trnava	420 750	406 302	-14 448
Trnavský kraj	1 758 392	1 717 936	-40 456

Tabuľka č. 3: Počet knižničných jednotiek podľa typu knižnice v porovnaní s rokom 2017

Typ knižnice	2017	2018	Rozdiel
Regionálna krajská knižnica	216 734	217 731	+997

VEREJNÉ KNIŽNICE TRNAVSKÉHO KRAJA V ROKU 2018

Regionálne knižnice	260 669	260 502	-167
Mestské knižnice	405 578	392 730	-12 848
Obecné PZ	85 582	83 901	-1 681
Obecné NZ	789 829	763 072	-26 757
Trnavský kraj	1 758 392	1 717 936	-40 456

Z celkového počtu kn. j. tvorí 451 954 kn. j. (-16 590) odborná literatúra pre dospelých, čo je 26,31%. Krásna literatúra pre dospelých je zastúpená 772 940 kn. j. (-16 368), čo je 44,99%. Odborná literatúra pre deti predstavuje 113 554 kn. j. (+ 18 590), čo je 6,61% a krásna literatúra pre deti a mládež predstavuje 379 488 kn. j. (-26 088 kn. j.), čo je 22,89% z celkového počtu kn. j. Najviac zastúpená je odborná a krásna literatúra pre dospelých. Počet kn. j. literatúry pre dospelých v roku 2018 predstavoval 71,3% z celkového počtu kn. j. V roku 2018 ako jediná kategória, v ktorej evidujeme nárast kn. j., bola odborná literatúra pre deti.

Tabuľka č. 4: Obsahové zloženie knižničného fondu podľa okresov

Okres	Odborná literatúra		Krásna literatúra pre dospelých		Odborná literatúra pre deti		Krásna literatúra pre deti	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
D. Streda	102 576	100 264	180 078	171 522	25 186	24 437	72 545	69 198
Galanta	64 583	64 618	154 870	153 126	14 942	15 034	81 712	81 896
Hlohovec	40 989	28 999	53 607	46 543	8 157	8 045	28 507	26 595
Piešťany	48 944	48 413	82 610	87 500	11 145	10 654	46 480	48 721
Senica	45 819	45 320	100 845	100 113	6 800	6 678	45 639	44 938
Skalica	26 494	30 820	55 734	57 192	5 966	6 171	33 414	34 837
Trnava	139 139	133 520	161 564	156 944	22 768	42 535	97 279	73 303
TTSK	468 544	451 954	789 308	772 940	94 964	113 554	405 576	379 488

Tabuľka č. 5: Obrat fondu podľa okresov

Okres	Obrat	
	2017	2018
Dunajská Streda	0,52	0,51
Galanta	0,59	0,59
Hlohovec	0,94	0,97
Piešťany	0,92	0,88
Senica	0,88	0,88
Skalica	0,51	0,47
Trnava	0,62	0,61
TTSK	0,67	0,66

Tab. č. 6: Obrat fondu podľa siete knižníc

Sieť knižníc	2017	2018
Regionálna krajská knižnica	0,97	0,94
Regionálne knižnice	1,40	1,38
Mestské knižnice	1,11	1,06
Obecné PZ	0,34	0,32
Obecné NZ	0,17	0,16
TTSK	0,67	0,66

Obrat knižničného fondu je jedným z dôležitých ukazovateľov rozsahu, rozmanitosti a kvality knižničného fondu. Dôležitým faktorom je okrem pravidelného dopĺňovania knižničného fondu o nové tituly aj vyradovanie poškodených a neaktuálnych knižničných jednotiek, resp. titulov, o ktoré čitatelia nemajú dlhodobý záujem. Procesom dopĺňania a vyradovania vieme vytvoriť aktuálny a aktívny fond knižnice.

Z hľadiska obratu knižničného fondu bola aj v roku 2018 najlepšia situácia v okresoch Hlohovec, Piešťany a Senica. Hodnoty obratu knižničného fondu v jednotlivých sieťach

VEREJNÉ KNIŽNICE TRNAVSKÉHO KRAJA V ROKU 2018

kníhnic potvrdzujú dlhodobu nepriaznivé podmienky v akvizícii obecných knižníc. Priemerná hodnota obratu knižničného fondu verejných knižníc TTSK je 0,66.

Rok 2018 bol pre knižnice z pohľadu získavania nových knižničných jednotiek už tretím po sebe nasledujúcim úspešným rokom. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi môžeme od roku 2016 vidieť každoročný vyšší nárast prírastkov knižničných jednotiek získaných kúpou. V roku 2018 získali knižnice do svojich fondov spolu 32 235 (+505) zväzkov, z toho kúpou 22 013 kn. j. (+1 442 kn. j.), prírastok kn. j. získaný inou formou predstavoval 10 032 kn. j. (- 1 127 kn. j.). (Tabuľka č. 7)

Za veľmi pozitívnu považujeme skutočnosť, že v rámci akvizície sa zvyšuje počet knižničných jednotiek získaných kúpou na úkor prírastkov získaných darmi.

Tabuľka č. 7: Prírastok knižničného fondu podľa okresov v porovnaní s rokom 2018

Okres	Prírastok kúpou			Prírastok inak			Úbytky		
	2017	2018	Rozdiel	2017	2018	Rozdiel	2017	2018	Rozdiel
D. Streda	3 551	3 948	+397	2 377	2 256	-121	6 624	3 280	-3 344
Galanta	3 444	3 426	-18	1 208	1 730	+522	1 990	6 594	+4 604
Hlohovec	1 122	1 366	+244	1 756	1 228	-528	6 867	20 831	+13 964
Piešťany	2 461	2 825	+364	875	772	-103	491	2 576	+2 085
Senica	3 314	3 223	-91	977	725	-252	3 440	2 322	-1 118
Skalica	867	1 061	+194	1 373	1 208	-165	6 967	287	-6 680
Trnava	5 812	6 164	+352	2 593	2 303	-290	7 394	9 236	+1 842
TTSK	20 571	22 013	+1 442	11 159	10 222	-937	33 773	45 126	+11 353

Priemerná cena 1 knižničného dokumentu získaného kúpou v roku 2018 bola 10,42 €, čo je pokles o 0,05 €.

Celkovo bol v roku 2018 vo VK TTSK zakúpený knižničný fond v hodnote 229 458 €, čo je o 14 070 € viacej ako v roku 2017.

Jedným zo zdrojov finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu boli aj dotácie z Fondu na podporu umenia, z ktorého v roku 2018 verejné knižnice TTSK získali na nákup knižničného fondu spolu 73 600 €, čo je o 22 200 € viacej ako v roku 2017.

Tabuľka č. 8: Finančné prostriedky na nákup knižničného fondu (v €) podľa okresu

Okres	2016	2017	2018	Rozdiel	€ na nákup knižničného fondu na 1 obyvateľa
Dunajská Streda	27 142	40 529	46 135	+5 606	0,53
Galanta	31 018	32 620	34 285	+1 665	0,42
Hlohovec	12 198	10 386	11 715	+1 329	0,29
Piešťany	20 751	23 366	25 797	+2 431	0,45
Senica	31 210	34 652	34 851	+199	0,68
Skalica	11 531	13 781	11 566	-2 215	0,25
Trnava	49 737	60 054	65 109	+5 055	0,51
TTSK	183 587	215 388	229 458	+14 070	0,47

V roku 2018 použili verejné knižnice TTSK na nákup knižničných fondov spolu 229 458 €, čo je o 14 070 € viac ako v roku 2017. Nárast v tomto ukazovateli vykázalo šesť okresov. Jedine v okrese Skalica prišlo k poklesu o 2 215 €. (Tabuľka č. 8 a 9)

Tabuľka č. 9: Finančné prostriedky na nákup knižničného fondu v TTSK podľa typu knižnice

Sieť knižníc	2016	2017	2018	Rozdiel
Regionálna krajská knižnica	29 329	43 984	51 287	+7303
Regionálne knižnice	51 639	58 561	62 594	+4033
Mestské knižnice	46 964	66 904	69 749	+2845
Obecné PZ	12 767	6 771	6 567	-204
Obecné NZ	42 888	39 168	39 261	+93
TTSK	183 587	215 388	229 458	+14 070

Na 1 obyvateľa TTSK boli v roku 2018 zakúpené nové knihy v hodnote 0,47 € (+0,02 € oproti roku 2017).

Na 1 obyvateľa TTSK bolo v roku 2018 zakúpených 0,045 kn. j., čo je nárast o 0,003 kn.j.

Smernica Medzinárodnej federácie knižničných asociácií IFLA/UNESCO pritom odporúča nákup 0,2 - 0,25 kn. j. na 1 obyvateľa. Pozitívom však ostáva, že uvedená hodnota má dlhodobu stúpajúcu tendenciu.

V roku 2018 zaznamenali nárast finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu regionálna krajská knižnica, regionálne knižnice a sieť mestských knižníc. V danom roku po dlhoročnej klesajúcej tendencii zaznamenali nárast finančných prostriedkov na akvizíciu knižničného fondu aj obecné neprofesionalizované knižnice. Pokles financií na nákup fondu bol zaznamenaný iba v sieti profesionalizovaných obecných knižníc.

Celkový prírastok v roku 2018 (získaný kúpou, darom, výmenou, povinným výtlačkom) prepočítaný na 1 obyvateľa TTSK bol 0,066 knižničných jednotiek (rovnaký ako v roku 2017).

Dôležitú sociálnu funkciu plnia verejné knižnice aj sprístupňovaním periodickej tlače. Počet titulov periodík v roku 2018 poklesol na 688 titulov (-68 titulov).

3. VÝPOŽIČKY A SLUŽBY

VK TTSK zrealizovali v roku 2018 spolu 1 297 772 (-59 691) výpožičiek knižničných dokumentov. Pokles počtu výpožičiek vykázali skoro všetky okresy, pričom najvýraznejší pokles počtu výpožičiek bol zaznamenaný v okresoch Hlohovec (-26 073) a Dunajská Streda (-17 186). I keď má počet výpožičiek každým rokom klesajúcu tendenciu, zaevidovali sme, že v roku 2018 tento pokles nemá taký prudký spád ako v predošlých rokoch. Kým v roku 2017 klesol počet výpožičiek v TTSK o 127 743 výpožičiek, v roku 2018 klesol počet „len“ o 59 691. V okrese Skalica sa dokonca počet výpožičiek navýšil o 2 352 výpožičiek. (Tabuľka č. 10)

Tabuľka č. 10: Výpožičky podľa okresu v roku 2018 v porovnaní s rokmi 2016 a 2017

Okres	2016	2017	2018	Rozdiel
Dunajská Streda	232 041	228 077	210 891	-17 186
Galanta	226 538	215 882	211 516	-4 366

VEREJNÉ KNIŽNICE TRNAVSKÉHO KRAJA V ROKU 2018

Hlohovec	174 654	143 712	117 639	-26 073
Piešťany	230 483	177 982	176 341	-1 641
Senica	213 917	202 005	200 851	-1 154
Skalica	73 184	66 630	68 982	+2 352
Trnava	334 389	323 175	311 552	-11 214
TTSK	1 485 206	1 357 463	1 297 772	-59 691

Priemerný počet výpožičiek v roku 2018 na 1 obyvateľa TTSK bol 2,65 (-0,16) výpožičiek, každý registrovaný používateľ v roku 2018 zrealizoval priemerne 31,98 (-0,65) výpožičiek.

Tabuľka č. 11: Výpožičky podľa typu knižnice v porovnaní s rokmi 2016 a 2017

Sieť knižníc	2016	2017	2018	Rozdiel
Regionálna krajská knižnica	274 169	266 304	264 017	-2 287
Regionálne knižnice	439 267	435 189	432 722	-2 467
Mestské knižnice	564 255	489 211	442 035	-47 176
Obecné PZ	70 408	30 249	28 110	-2 139
Obecné NZ	137 107	136 510	130 888	-5 622
TTSK	1 485 206	1 357 463	1 297 772	-59 691

V porovnaní výpožičiek podľa sietí knižníc zaznamenali pokles výpožičiek všetky siete knižníc. Najvýraznejší pokles v počte zrealizovaných výpožičiek zaznamenala sieť mestských knižníc (-47 176 výpožičiek). (Tabuľka č. 11)

Absenčné výpožičky – v roku 2018 knižnice zrealizovali spolu 931 638 absenčných výpožičiek, čo je pokles o 48 038. Najväčší pokles absenčných výpožičiek bol zaznamenaný v okresoch Dunajská Streda a Trnava. Nárast výpožičiek nastal v okresoch Piešťany a Skalica.

Počet **prezenčných výpožičiek** dosiahol hodnotu 366 134 výpožičiek (-11 653). Pokles v tomto ukazovateli vykázali tri okresy a to Hlohovec (-16 508), Piešťany (-3 363) a Senica (-342). Nárast výpožičiek vykázali okresy Trnava, Galanta, Skalica a Dunajská streda, pričom najväčší nárast prezenčných výpožičiek dosiahol okres Trnava (+5 268). (Tabuľka č. 12)

Tabuľka č. 12: Porovnanie počtu absenčných a prezenčných výpožičiek s rokom 2017

Okres	Absenčné výpožičky		Rozdiel	Prezenčné výpožičky		Rozdiel
	2017	2018		2017	2018	
Dun. Streda	157 884	140 232	-17 652	70 193	70 659	+466
Galanta	151 420	145 320	-6 100	64 462	66 196	+1 734
Hlohovec	93 034	83 469	-9 565	50 678	34 170	-16 508
Piešťany	139 467	141 189	+1 722	38 515	35 152	-3 363
Senica	105 689	104 877	-812	96 316	95 974	-342
Skalica	63 992	65 252	+1 260	2 638	3 730	+1 092
Trnava	268 190	251 299	-16 891	54 985	60 253	+5 268
TTSK	979 676	931 638	-48 038	377 787	366 134	-11 653

Z celkového počtu výpožičiek bol aj v roku 2018 tradične najväčší záujem o výpožičky literatúry pre dospelých. Výpožičky krásnej literatúry pre dospelých predstavovali 44,82 % (+0,82 %), výpožičky odbornej literatúry pre dospelých dosiahli úroveň z predchádzajúceho roku, t. j. 18,9 % (-0,1 %) z celkového počtu výpožičiek. Krásna literatúra pre deti tvorila

VEREJNÉ KNIŽNICE TRNAVSKÉHO KRAJA V ROKU 2018

18,72 % (+0,72 %) výpožičiek a odborná literatúra pre deti 4,67 % (-0,33%). Veľmi dôležitou súčasťou fondu verejných knižníc sú aj naďalej periodiká. Počet výpožičiek periodík z celkového počtu výpožičiek dosiahol hodnotu 12,89 % (-0,11%) z celkového počtu výpožičiek. (Tabuľka č. 13)

Tabuľka č. 13: Prehľad výpožičiek v okresoch podľa jednotlivých skupín

Okres	Odborná literatúra pre dospelých	Krásna literatúra pre dospelých	Odborná literatúra pre deti	Krásna literatúra pre deti	Periodiká	Spolu
Dunajská Streda	33 491	92 818	16 217	43 821	24 544	210 891
Galanta	29 887	100 293	10 567	43 826	26 943	211 516
Hlohovec	19 785	52 930	5 753	29 711	9 460	117 639
Piešťany	23 423	101 306	7 405	40 276	3 931	176 341
Senica	57 662	81 102	6 643	24 791	30 653	200 851
Skalica	9 138	36 421	2 631	12 437	8 355	68 982
Trnava	71 869	116 838	11 409	48 064	63 372	311 552
TTSK	245 255	581 708	60 625	242 926	167 258	1 297 772

Regionálne knižnice poskytli používateľom spolu 28 951 bibliografických a faktografických informácií a na požiadanie vypracovali 528 rešerší.

4. POUŽÍVATELIA

V roku 2018 pokračoval trend poklesu aktívnych (registrovaných) používateľov knižníc. Počet aktívnych používateľov v roku 2018 dosiahol hodnotu 40 582 (-1 023). Pokles bol zaznamenaný vo všetkých okresoch, pričom najvyšší pokles vykázali verejné knižnice v okrese Galanta (-311).

Rovnako nepriaznivý trend pretrváva aj v počte aktívnych používateľov do 15 rokov, ktorých bolo v sledovanom období zaregistrovaných spolu 14 534 (-320). Nárast v danom ukazovateli vykázali len verejné knižnice v okresoch Trnava (+87) a Senica (+26). Najvýraznejší pokles bol vykázaný v okresoch Piešťany (-142) a Hlohovec (-172). (Tabuľka č. 14)

Tabuľka č. 14: Používatelia podľa okresov v porovnaní s rokom 2017

Okres	Aktívni používatelia			z toho do 15 rokov		
	2017	2018	rozdiel	2017	2018	Rozdiel
Dunajská Streda	5 665	5 536	-129	1 961	1 948	-13
Galanta	5 783	5 472	-311	2 309	2 241	-68
Hlohovec	2 817	2 613	-204	1 305	1 133	-172
Piešťany	7 834	7 804	-30	3 455	3 313	-142
Senica	4 003	3 909	-94	1 151	1 177	+26
Skalica	2 891	2 657	-234	1 208	1 170	-38
Trnava	12 612	12 591	-21	3 465	3 552	+87
TTSK	41 605	40 582	-1 023	14 854	14 534	-320

V roku 2017 poklesol počet detských používateľov o 1282 detí, avšak v roku 2018 bol pokles značne menší. Ak by tento trend v znižovaní poklesu používateľov pokračoval, v priebehu nasledujúcich dvoch rokov by sme mohli očakávať nárast používateľov verejných knižníc.

Verejné knižnice TTSK v roku 2018 zaregistrovali 40 582 (-1 023) používateľov, čo je 8,28 % (-0,34 %) z celkového počtu obyvateľov TTSK v sídlach fungujúcich VK TTSK.

Pokles počtu aktívnych používateľov bol v roku 2018 zaznamenaný aj vo všetkých sieťach verejných knižníc TTSK. Najvýraznejší pokles vykázali mestské knižnice (-901). Ako jediná vykázala nárast aktívnych používateľov regionálna krajská knižnica (+334). V počte aktívnych používateľov do 15 rokov bol nárast vykázaný opäť v regionálnej krajskej knižnici (+207), ale mierny nárast bol zaznamenaný aj v sieti regionálnych knižníc (+76). Zvyšné siete vykázali pokles, pričom najvýraznejší bol v sieti mestských knižníc (-404 aktívnych používateľov do 15 rokov) a v sieti obecných neprofesionalizovaných knižníc (-192). (Tabuľka č. 15)

Tabuľka č. 15: Používateľia podľa typu knižnice v porovnaní s rokom 2017

Sieť knižníc	Aktívni používatelia			z toho do 15 rokov		
	2017	2018	rozdiel	2017	2018	Rozdiel
Regionálna krajská	10 065	10 399	+334	2 482	2 689	+207
Regionálna	8 326	8 309	-17	2 688	2 764	+76
Mestská	15 528	14 627	-901	6 506	6 102	-404
Obecná PZ	1 067	995	-72	501	494	-7
Obecná NZ	6 619	6 252	-367	2 677	2 485	-192
TTSK	41 605	40 582	-1 023	14 854	14 534	-320

S cieľom využiť služby knižnice a zúčastniť sa podujatí navštívilo VK TTSK v sledovanom období spolu 675 680 fyzických návštevníkov (+46 005). Najvyšší nárast v danom ukazovateli vykázali už tradične verejné knižnice okresu Piešťany (+47 713). Ďalší nárast návštevníkov knižnice vykázali knižnice v okrese Galanta (+1 965) a Skalica (+7869). Pokles bol zaznamenaný v okresoch Dunajská Streda, Hlohovec, Senica a Trnava.

Z uvedeného počtu návštevníkov bolo 355 450 (+87 004) návštevníkov podujatí a 14 931 (-541) návštevníkov internetu pre verejnosť. Opäť sa potvrdil klesajúci záujem používateľov o prístup na verejný internet, ktorý pravdepodobne súvisí s dostupnosťou pripojenia k internetu nielen v domácnostiach, ale i na verejných priestranstvách prostredníctvom wi-fi pripojenia. Pokles v tomto ukazovateli bol zaznamenaný vo všetkých okresoch TTSK s výnimkou okresov Dunajská Streda (+882) a Piešťany (+48), kde bol zaznamenaný mierny nárast. (Tabuľka č. 16 a 17)

Tabuľka č. 16: Návštevníci knižnice podľa okresov v porovnaní s rokom 2017

Okres	Návštevníci spolu			Z toho					
				Návštevníci podujatí			Návštevníci internetu pre verejnosť		
	2017	2018	rozdiel	2017	2018	rozdiel	2017	2018	Rozdiel
Dun.Streda	79 121	76 443	-2 678	17 969	16 877	-1 092	1 112	1 994	+882
Galanta	70 503	72 468	+1 965	17 160	22 036	+4 876	3 055	2 947	-108
Hlohovec	28 553	24 532	-4 021	6 115	4 714	-1 401	1 392	896	-496
Piešťany	211 224	258 937	+47 713	156 961	234 657	+77 696	3 236	3 284	+48
Senica	52 624	52 049	-575	12 711	14 066	+1 355	613	520	-93
Skalica	45 617	53 486	+7 869	39 176	43 406	+4 230	1 568	1 106	-462
Trnava	142 033	137 765	-4 268	18 354	19 694	+ 1340	4 496	4 184	-312
TTSK	629 675	675 680	+46 005	268 446	355 450	+87 004	15 472	14 931	-541

Tabuľka č. 17: Návštevníci podľa typu knižnice v porovnaní s rokom 2017

Sieť knižníc	Návštevníci spolu			Z toho					
				Návštevníci podujatí			Návštevníci internetu pre verejnosť		
	2017	2018	rozdiel	2017	2018	rozdiel	2017	2018	Rozdiel
Region. krajská	125 642	125 018	-624	15 609	17 758	+2 149	2 458	2 330	-128
Regionálna	131 472	133 883	+2 411	19 717	20 284	+567	3 357	3 452	+95
Mestská	319 902	371 176	+51 274	221 455	306 609	+85 154	6 490	6 183	-307
Obecná PZ	13 409	12 607	-802	3 025	3 369	+344	2 120	1 951	-169
Obecná NZ	39 250	32 996	-6 254	8 640	7 430	-1 210	1 047	1 015	-32
TTSK	629 675	675 680	+46 005	268 446	355 450	+87 004	15 472	14 931	-541

V roku 2018 každý obyvateľ TTSK navštívil knižnicu v priemere 1,38-krát (+0,07). Aktívny používateľ navštívil v priebehu roka 2018 knižnicu v priemere 16,65-krát (+1,65).

S postupným poklesom počtu fyzických návštevníkov vo verejných knižniciach dochádza k nárastu virtuálnych návštev. Údaje o počtoch virtuálnych návštevníkov uvádzame len za regionálne knižnice, ktoré na poskytovanie virtuálnych služieb a propagácie knižníc prostredníctvom webu využívajú okrem on-line katalógov a vlastných pravidelne aktualizovaných webových stránok aj sociálne siete ako napr. Facebook. Počet virtuálnych návštevníkov v regionálnych knižniciach TTSK dosiahol v uplynulom roku 359 614 (+65 187) virtuálnych návštevníkov, pričom v danom ukazovateli pretrvávajú dlhodobá stúpajúca tendencia. Údaje o počte virtuálnych návštevníkov mestských a obecných knižníc nemáme k dispozícii.

5. ĎALŠIE ČINNOSTI

5.1 VZDELÁVACIE A KULTÚRNO-SPOLOČENSKÉ PODUJATIA

VK TTSK zrealizovali spolu 2 220 (-763) vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí pre verejnosť, z toho bolo 606 hodín informačnej výchovy (-103).

Najviac podujatí bolo zorganizovaných v okrese Piešťany – spolu 838 (+109). V tomto okrese evidujeme jediný a veľmi výrazný nárast podujatí. V ostatných okresoch sme zaznamenali pokles pričom najvýraznejší bol v okrese Trnava (-80 podujatí). (tabuľka č. 18)

Ak sa zameriame na vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia s prihliadnutím na siete knižníc, zistíme, že všetky siete vykázali úbytky podujatí, pričom najväčší pokles podujatí sme zaznamenali v sieti mestských knižníc (-331). Informačné prípravy (ďalej len HIP) zaznamenali tiež poklesy vo všetkých typoch knižníc. Najväčší pokles vykázali regionálne knižnice (-41) a najmenší sieť obecných profesionalizovaných knižníc (-2).

Tabuľka č.18: Prehľad kultúrno-výchovných podujatí podľa okresov v porovnaní s r. 2017

Okres	Podujatia pre verejnosť			z toho informačná výchova		
	2017	2018	Rozdiel	2017	2018	Rozdiel
Dunajská Streda	320	313	-7	108	90	-18
Galanta	379	369	-10	102	87	-15
Hlohovec	248	180	-68	34	59	+25
Piešťany	729	838	+109	48	41	-7
Senica	303	283	-20	113	80	-33
Skalica	210	185	-25	77	56	-21
Trnava	794	714	-80	227	193	-34
TTSK	2 983	2 882	-101	709	606	-103

Tabuľka č. 19: Kultúrno-výchovné podujatia podľa typu knižnice v porovnaní s rokom 2017

Sieť knižníc	Podujatia pre verejnosť			z toho informačná výchova		
	2017	2018	rozdiel	2017	2018	rozdiel
Regionálna krajská	656	454	-202	168	153	-15
Regionálna	395	292	-103	119	78	-41
Mestská	1 444	1113	-331	277	267	-10
Obecná PZ	112	64	-48	14	12	-2
Obecná NZ	376	297	-79	131	96	-35
TTSK	2 983	2220	-763	709	606	-103

Za posledné roky verejné knižnice rozšírili svoje služby o množstvo podujatí, ktoré v rámci svojich marketingových aktivít organizujú počas celého roka. Podujatia sú tvorené nielen pre používateľov verejných knižníc, ale aj pre širokú verejnosť. Významnú časť podujatí organizovaných knižnicami tvoria podujatia pre deti. Knižnice si uvedomujú nevyhnutnú potrebu motivovať deti pri čítaní a významný vplyv čítania na detskú gramotnosť. Knižnice pre deti organizujú najčastejšie informačné hodiny, besedy, dramatizované čítanie, exkurzie či množstvo iných aktivít. Veľa knižníc pre deti vytvorilo aj herne, ktoré lákajú deti, aby v nich dlhšie pobudli a prečítali si knihu. Spomedzi všetkých knižníc nesmieme opomenúť Mestskú knižnicu mesta Piešťany, ktorá má okrem herne nazvanej Múdra ponorka aj herňu pre zdravé a postihnuté deti.

Potešujúce je, že do celoslovenských podujatí a kampaní sa stále vo väčšej miere zapájajú aj menšie obecné knižnice. Medzi najväčšie a najznámejšie podujatia tohto typu patrí napr. Týždeň slovenských knižníc (ďalej TSK) a medzi deťmi snád' najobľúbenejšia Noc s Andersenom. V roku 2018 sa do celoslovenského podujatia Týždeň slovenských knižníc zapojilo 32 verejných knižníc v rámci TTSK, z toho 4 regionálne, 9 mestských, 9 obecných knižníc s profesionálnym pracovníkom a 10 obecných knižníc s neprofesionálnym pracovníkom (tabuľka č. 1). Spolu sa uskutočnilo 139 podujatí, ktorých sa zúčastnilo 3 976 návštevníkov. Počas 19. ročníka TSK vo verejných knižniciach Trnavského samosprávneho kraja bolo zapísaných 600 nových čitateľov. Týždeň slovenských knižníc sa aj v tomto roku niesol pod mottom „Knižnice pre všetkých“. Slávnostné otvorenie sa uskutočnilo 5. marca 2018 o 17.00 hod. v čítárni Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave. Slávnostný príhovor predniesol Marek Neštický, podpredseda TTSK. Host'om sa prihovorela Lívia Koleková, riaditeľka KJF v Trnave.

Podujatie moderovala Alena Beňová. Medzi hosťami sme privítali aj Ľubicu Malú, riaditeľku odboru kultúry TTSK, Katarínu Soukupovú, riaditeľku Záhorskej knižnice v Senici a Darinu Kráľovú, riaditeľku Univerzitnej knižnice UCM v Trnave.

Počet zúčastnených knižníc a podujatí bol v tomto roku negatívne ovplyvnený jarnými prázdninami v školách, preto sa do podujatia zapojilo podstatne menšie množstvo verejných knižníc v obciach.

Do medzinárodného podujatia Noc s Andersenom (18. ročník) sa v roku 2018 zapojilo v rámci Trnavského samosprávneho kraja spolu 9 verejných knižníc, ktoré privítali spolu 367 hostí, z toho 289 detí.

Aj v tomto ročníku bol bohatý program, v ktorom nechýbali už tradičné aktivity ako tvorivé dielne, hlasné čítania, kvízy a hádanky, diskotéky a pod. V obecných knižniciach je v posledných rokoch veľmi obľúbenou aktivitou pátranie po poklade, ktorý je ukrytý na rôznych miestach v obci. Galantská knižnica pripravila pre deti divadelné predstavenie súboru ŠOK zo Šale. V Žitnoostrovej knižnici v Dunajskej Strede okrem iného krstili novú knihu Jany Krajčovičovej Ako zachránili mačky tigra. NsA v KJF v Trnave začala čítaním

rozprávok, jednu z nich deťom prečítal aj pán župan Jozef Viskupič. Medzi hosťami boli aj filatelista Ján Mička a spisovateľky Miroslava Varáčková, Oľga Kohútiková.

5.2 METODICKÁ ČINNOSŤ

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave pôsobí v územnom obvode TTSK ako krajská knižnica a plní aj funkciu mestskej a regionálnej knižnice. Koordinuje a metodicky usmerňuje 3 regionálne knižnice v TTSK, v rámci svojich regionálnych funkcií poskytuje metodickú pomoc a poradenské služby 4 mestským knižniciam a 83 obecným knižniciam a knižniciam iných typov v okresoch Hlohovec, Piešťany a Trnava. Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede vykonáva metodickú činnosť v okrese Dunajská Streda pre 65 verejných knižníc, Galantská knižnica v okrese Galanta pre 27 verejných knižníc, Záhorská knižnica v Senici pre 49 knižníc okresov Senica a Skalica.

Metodické pracoviská regionálnych knižníc v roku 2018 zrealizovali spolu 78 (+1) metodicko-inštruktážnych návštev (ďalej MIN) v obecných a mestských knižniciach, uskutočnili spolu 416 (-184) konzultácií a poradenských činností, ktoré boli zamerané hlavne na odborné činnosti obecných knižníc a vypracovanie žiadostí o dotáciu z Fondu na podporu umenia.

5.3 EDIČNÁ ČINNOSŤ

V edičnej činnosti sa knižnice orientovali na vydávanie regionálnych bibliografií, výberových bibliografických letákov k pripravovaným podujatiam, metodických materiálov na pomoc pracovníkom obecných knižníc a propagačných materiálov o svojej činnosti. KJF v Trnave vydáva dva razy do roka pre VK TTSK časopis *Knižničný spravodajca*, regionálne knižnice vydávajú pre obecné a mestské knižnice vo svojej metodickej pôsobnosti dva razy do roka časopisy *Knihovnícky obzor* (Galantská knižnica) a *Metodické listy* (Záhorská knižnica a Žitnoostrovská knižnica). Okrem odborných titulov knižnice vydávajú aj literárne časopisy na podporu literárnej tvorby a čítania detí: KJF v Trnave vydáva časopis *Čaruška*, Galantská knižnica časopis *Pod lupou*. Edičná činnosť jednotlivých regionálnych knižníc je uverejnená vo vyhodnotení činnosti týchto knižníc.

Počet vydaných bibliografií sa dlhodobo pohybuje na približne rovnakej úrovni, je závislý na počte a významnosti rôznych výročí v danom roku, ako aj na finančných možnostiach jednotlivých knižníc. V roku 2018 regionálne knižnice TTSK vydali spolu 7 bibliografií.

Okres Galanta v tlači : články z novín a časopisov / Zost. Judita Kontárová - Galanta : Galantská knižnica, 2018. - 130 s. - 925 záz. Formát A4.

Literárna Senica Ladislava Novomeského. Bulletin víťazných prác XXXII. ročníka autorskej súťaže / Zost. Júlia Kubíková, Milan Soukup. - Senica: Záhorská knižnica, 2018. - 115 s. - ISBN 978-80-85145-23-6.

Kalendárium regionálnych osobností. Jubilanti roku 2019 / Zost. Alena Švecová. - Senica : Záhorská knižnica, 2018. - 256 s. - počet záznamov: 208

Významné regionálne osobnosti, udalosti a inštitúcie v roku 2019 / Zost. Alena Švecová. - Senica : Záhorská knižnica, 2018. Počet záznamov: 61

170. výročie Slovenského povstania meruôsmych rokov / Zost. Štefan Zajíček, Viera Barošková, Katarína Soukupová. Vydali: Mesto Senica, Trnavský samosprávny kraj. - 49 s. - ISBN 978-80-89724-34-5.

Varga László, személyi bibliográfia - personálna bibliográfia / Zost. Marta Vargová. Dunajská Streda: Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede, 2018.

Lacza Tihamér, személyi bibliográfia - personálna bibliográfia / Zost. Marta Vargová. Dunajská Streda: Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede, 2018. - 4 s. -

6. INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

VK TTSK mali v roku 2018 k dispozícii spolu 240 (+11) počítačov s pripojením na internet pre verejnosť. I napriek tomu, že oproti roku 2017 evidujeme mierny nárast počítačov s pripojením na internet, záujem zo strany používateľov knižníc o tento druh služby postupne klesá. Informačné technológie však budú mať vo verejných knižniciach vždy svoje opodstatnenie. Využiť Wifi pripojenie majú používatelia možnosť v 54 (+2) VK TTSK. Informácie o svojich službách na webe sprístupňuje spolu 70 (-8) verejných knižníc. Na odbornú evidenciu využíva knižnično-informačné systémy spolu 23 verejných knižníc, z toho 4 regionálne knižnice, 10 mestských knižníc, 5 profesionalizovaných knižníc a 4 neprofesionalizované knižnice. Medzi najčastejšie používané knižnično-informačné systémy patria KIS3G, MaSK, DaVinci.

7. ZAMESTNANCI A HOSPODÁRENIE

Vo VK TTSK pracovalo v roku 2018 spolu 124,89 (+2,83) zamestnancov a 54,78 (-11,38) osôb, s ktorými bola uzavretá dohoda o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru.

Údaje o hospodárení knižníc neposkytli všetky verejné knižnice TTSK. V rámci týchto údajov je možné do istej miery za korektné považovať len údaje o výške finančných prostriedkov použitých na nákup knižničných fondov, údaje o poplatkoch za knižničné činnosti a iné výnosy, dary a granty, ktoré pracovníci knižníc môžu uvádzať z vlastných evidencií.

Tak ako po minulé roky, aj pre rok 2018 bolo možné požiadať o dotáciu z Fondu na podporu umenia. V roku 2018 mohli verejné knižnice podávať žiadosti v troch podprogramoch. Podporených bolo 22 žiadostí verejných knižníc TTSK v celkovej hodnote 170 900 €. V podprograme 5.1.1 Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra boli podporené 2 žiadosti v celkovej hodnote 53 000 €. V podprograme 5.1.2 Podujatia a vzdelávacie aktivity – knižnice bolo podporených 5 žiadostí v celkovej sume 44 300 €. V podprograme 5.1.3 Akvizícia knižníc bolo podporených 15 žiadostí v celkovej hodnote 73 600 €. Okrem RKK a RK žiadalo o podporu akvizície len 5 mestských a 6 obecných knižníc TTSK.*

V roku 2018 použili verejné knižnice TTSK na nákup knižničných fondov spolu 229 458 €, čo je o 14 070 € viacej ako v roku 2017. Nárast v tomto ukazovateli vykázalo 6 okresov. Najvýraznejší nárast vykázali okres Dunajská Streda (+5 606 €) a Trnava (+5 055 €). Pokles bol vykázaný len v okrese Skalica (-2 215 €). (Tabuľka č. 8)

Z celkovej sumy na nákup knižničného fondu získalo 15 verejných knižníc TTSK 73 600 € formou dotácie z Fondu na podporu umenia.*

Finančné prostriedky z rozpočtu zriaďovateľa, prípadne z iných zdrojov boli použité vo výške 155 858 € (-8 130 €).

Z celkového počtu 161 fungujúcich knižníc nemalo k dispozícii žiadne finančné prostriedky na nákup knižničného fondu 43 knižníc (26,7 % z počtu fungujúcich knižníc), čo je o 6 knižníc menej ako v roku 2017. Najviac finančných prostriedkov na nákup knižničných fondov mali v roku 2018 k dispozícii regionálna krajská knižnica, regionálne knižnice a mestské knižnice.

* Údaje získané zo zverejneného Rozhodnutia riaditeľa Fondu na podporu umenia výzva č. 4/2018 a výzva č. 9/2018

Jediný pokles finančných prostriedkov na nákup knižničných fondov evidujeme v sieti obecných profesionalizovaných knižníc. V spomínanej sieti knižníc bola použitá suma 6 567 € (-204 €). Jedna z týchto knižníc nemala na dopĺňovanie knižničných fondov v roku 2018 vyčlenené žiadne finančné prostriedky, tri knižnice nakúpili knižničný fond za menej ako 400 €, 5 knižníc malo k dispozícii sumu od 650 € vyššie.

Najhoršia situácia v dopĺňovaní fondov naďalej pretrváva v sieti neprofesionalizovaných knižníc. 43 knižníc v rámci tejto siete, čo je 31,6 % fungujúcich neprofesionalizovaných knižníc, nemalo k dispozícii žiadne finančné prostriedky na nákup knižničných fondov. 58 knižníc použilo sumu do 399 €, 19 knižníc sumu v rozpätí 400 € až 650 € a 16 knižníc malo k dispozícii sumu vyššiu ako 650 €.

V rámci poplatkov za knižničné činnosti získali VK TTSK v sledovanom období 83 584 € (-12 000 €). Tento údaj uviedlo z celkového počtu fungujúcich knižníc 77 knižníc (-10). Treba však zdôrazniť, že väčšina obecných knižníc od svojich používateľov nevyberá žiadne poplatky, alebo len symbolickú sumu. V sieti obecných neprofesionalizovaných knižníc získali obecné knižnice za knižničné činnosti sumu 1 908 €.

Údaje o príjmoch (výnosoch) a nákladoch na hlavnú činnosť uviedlo spolu 144 knižníc (-6). Príjmy dosiahli celkovú hodnotu 2 918 956 € (+217 191 €), náklady na hlavnú činnosť 2 922 115 € (+196 738 €). Na tomto mieste treba skonštatovať, že získavanie údajov o hospodárení obecných knižníc, ktorých zriaďovateľom je obec, bolo aj v minulosti problematické. Vo väčšine knižníc údaje nezahŕňajú náklady na prevádzku knižníc, mzdu alebo odmenu pre knihovníka, prípadne iné účtovné položky.

Názov: Verejné knižnice Trnavského samosprávneho kraja v roku 2018
Zodpovedný redaktor: Pavol Tomašovič
Spracovala: Míriam Danková
Vydala: Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave
Zriaďovateľ: Trnavský samosprávny kraj
Rok vydania: 2019
Rozsah: 14 s.